

Jernbanepensjonistenes Forbund

TRYGGHET, VENNSKAP OG SAMMHOLD OGSÅ SOM PENSJONIST

Hjemmeside: <https://www.facebook.com/Jernbanepensjonistene>

Arbeids- og Sosialdepartementet,
postmottak@asd.dep.no

Mjøndalen, 13. oktober 2018.

Høring – endring i samordningsloven, forskrifter til loven og i enkelte andre forskrifter

Jernbanepensjonistenes Forbund vil med dette gi etterfølgende svar på ovennevnte høring.

Solidarisk hilsen
Jernbanepensjonistenes Forbund

Harald Lund

.....
Forbundsleder

Høringssvar

Endringer i samordningsloven, forskrifter til samordningsloven og i enkelte forskrifter

(Oppfølging av nye regler for samordning av offentlige tjenstepensjon og folketrygd for årskull født i 1954 eller senere og enkelte andre justeringer i samordningsregelverket)

Høringsnotat fra Arbeids- og sosialdepartementet av 22. juni 2018.

Innledning

Pensjonsreformen ble gjennomført som er forlik på stortinget. Gjennom tillit og samarbeid skulle myndighetene og partene i arbeidslivet stå sammen om å få til et bærekraftig pensjonssystem for fremtiden, parallelt med å at man skal trygge gode pensjonsordninger for alle.

Disse forutsetningene er brutt. Det er forårsaket av sittende regjeringer, gjennom at pensjonene siden 2014 ikke har fulgt lønns- og prisstigningen i samfunnet ved de årlige G-reguleringene.

Da pensjonsreformen ble vedtatt i 2005. Den ble solgt inn til det norske folk med blant annet følgende hovedprinsipper (de viktigste):

- Norge trenger et bærekraftig pensjonssystem. Bakgrunnen er lave fødselsrater, folk lever lengre – og hvor det kan oppstå en ubalanse mellom hvor mange som betaler inn til velferden og de som mottar. (Se merknad I)
- Bærekraften i nytt pensjonssystem skulle sikres gjennom levealdersjustering, delingstall og forholdstall. Det innebærer et system for arbeidstakere skal stimuleres til å stå lengre i arbeidslivet for å oppnå bedre pensjon, eller minst oppnå tilsvarende pensjonsytelse som etter pensjonssystemet fra før 2012. (Se merknad II)

Jernbanepensjonistenes Forbund

TRYGGHET, VENNSKAP OG SAMMHold OGSÅ SOM PENSJONIST

Hjemmeside: <https://www.facebook.com/Jernbanepensjonistene>

- Det ble oppnådd et forlik med obligatorisk pensjon (OTP). Og at alle skulle få pensjon fra første krone (opptjening av pensjonsformue). Slik er det ikke blitt i privat sektor. (Se merknad III)
- Det skulle fortsatt være en mulighet for å gå av med tidligpensjon.
- De som er født før 1953 skulle ikke bli berørt av endringene – med begrunnelsen at de ikke kan leve sine liv om igjen for å kompensere for endringene.
- De som er født etter 1954 frem til 1963 ville komme på overgangsordninger, med brøkdeling mellom gammel og ny ordning – ut fra hvilket år man er født.
- De som er født etter 1963 vil komme over på nytt pensjonssystem.

REGJERINGEN FØLGER IKKE OPP STORTINGETS VEDTAK

I Stortingsvedtaket vedrørende pensjonsreformen heter det (ref. regjeringens publikasjon), sitat:

Regulering

Fra 2011 er det innført nye reguleringsprinsipper, som gjelder for alle alderspensjonister i folketrygden. Pensjoner under utbetaling skal reguleres med lønnsveksten og deretter fratrekkes 0,75 prosent. Dette sikter mot at pensjonene over tid skal få en regulering tilsvarende gjennomsnittet av lønns- og prisveksten. Opparbeidede pensjonsrettigheter skal reguleres i takt med lønnsveksten/grunnbeløpet, mens satsene for minste pensjonsnivå/garantipensjon skal reguleres med lønnsveksten og deretter justeres for effekten av levealdersjusteringen for 67-åringer i reguleringsåret. Reguleringen skjer årlig med virkning fra 1. mai.

Det er dette Stortingsvedtaket som er problemet, og som sittende regjeringer ikke leverer på. Forutsetningen med pensjonsreformen er at de årlige G-reguleringene skal følge lønns- og prisveksten, og at ingen skal tape

kjøpekraft på pensjonsendringene. Også for de som er født etter 1954, gitt at de følger forutsetningene som lå til grunn i ny pensjonsreform med levealdersjustering mv.

Problemet er innføring av ordningen med fradrag av 0,75% på G-reguleringene hvert år – også i år hvor den generelle lønnsveksten er lav. Med det oppnår en underregulering av trygdeytelsene.

Departementets høringsnotat mangler det vesentligste punktet: Hvordan sikre kjøpekraften i ny pensjonsordning - slik vedtaket lyder ovenfor jf Stortingets forutsetninger.

Det at Sttingsvedtaket følges opp denne forutsetningen - er trolig ekstra viktig å synliggjøre en aktiv politikk på ovenfor de som er født etter 1954. Det handler om å bygge tillit til det nye pensjonssystemet. Poenger er at det må gjenreises en allmenn tillit til det nye pensjonssystemet om vi skal lykkes for fremtiden.

ARBEIDSKONTRAKTER INNGÅTT FØR 2012

Det er underlig at departementets høringsnotat ikke tar for seg samordningen med G-regulering mellom gammel og ny pensjonsordning ut fra eksisterende tekst i arbeidsavtaler vedrørende pensjonsavtale.

For arbeidstakere som har arbeidskontrakter, som inkluderer pensjonsordninger utover Folketrygden, er det åpenbart begått en feil slik det nye pensjonssystemet praktiseres.

Spesielt ovenfor dem som gikk av med pensjon før 2012, og for arbeidstakere som helt eller delvis har arbeidskontrakter fra før 2012 + for arbeidstakere som ikke har fått fremforhandlet ny arbeidsavtale hvor avtale om ny/ endret pensjonsordning er inngått etter 2012.

Det som faktisk skjer med dagens praksis - er at staten går inn og gjør en avkortning i avtalt (lønn) pensjon mellom den enkelte arbeidstaker og arbeidsgiver – og uten at den pensjonsberettigede - som part i avtalen, og som har betalt på pensjonsordningen – er blitt involvert.

Jernbanepensjonistenes Forbund

TRYGGHET, VENNSKAP OG SAMMHOLD OGSÅ SOM PENSJONIST

Hjemmeside: <https://www.facebook.com/Jernbanepensjonistene>

Side 3

Er pensjonister pr definisjon blitt umyndiggjort i forhold til personlige arbeidsavtaler?

En arbeidskontrakt er en kontrakt mellom arbeidsgiver og arbeidstaker. Normalt vil slike kontrakter inneholde bestemmelser om hva slags pensjonsavtale man har, hva slags prosentandel som blir innbetalt/ trukket til pensjonsordning, og hva ytelsen vil være ved pensjoneringstidspunktet på de ytelsesbaserte pensjonsordningene (eksempelvis 66%). Pr definisjon er pensjon utsatt lønn.

I arbeidsavtalene inngått før 2012 fremgår det intet om at ved årlige G-reguleringer skal man trekkes 0,75%. Det betyr at arbeidsgiver har garantert for en ytelse – for eksempel på 66% ytelse – uten avkortning.

Det blir helt feil at regjering/ departement overprøver inngåtte personlige avtaler – og med tilbakevirkende kraft – hvor det trekkes 0,75% ved de årlige G-reguleringene. Det kan være i strid med Grunnlovens § 97, hvor det fremgår at, sitat:

Ingen lov må gis tilbakevirkende kraft.

Det må legges til grunn at de arbeidstakerne dette gjelder ikke har noen mulighet til å leve sine liv om igjen, reforhandle pensjonsavtaler, eller til å spare/ avsette penger for å kompensere tapt kjøpekraft som følge av avkortningen på 0,75%. Og for mange dreier dette seg om mye penger.

Pensjonistforbundet har regnet ut hva slike tap kan medføre. Eksempelvis fremgår det sitat:

«En pensjon på 350 000 kroner i 2014 har tapt kjøpekraft tilsvarende 34 000 kroner i perioden til og med 2018. Det betyr at dersom pensjonen hadde fulgt prisveksten, ville du fått 34 000 kroner mer i pensjon før skatt i løpet av perioden 2015-2018».

Link: <http://pensjonistforbundet.no/nyhet/3570-et-haringn-mot-slitterne>

Av ovenfor nevnte grunn, bør høringsnotatet trekkes tilbake og omarbeides for å hensynta forpliktelsene/ innholdet i de opprinnelige arbeidskontraktene, og hvordan man kan sikre at ingen taper kjøpekraft som følge av 0,75% fratrekket ved G-regulering.

AUTOMATIKK I YTELSE- OG SAMORDNINGSREGLER.

Det er mange eldre/ pensjonister som ikke har anskaffet seg, eller behersker bruk av digitale hjelpemidler. Enkelte er ikke i en slik økonomisk situasjon at de ikke kan anskaffe seg PC, nettverk osv – som trengs for å kunne være på nett. Det kan også være forhold som lese- og skrive, eller regnevansker som setter begrensninger på bruk av digitale hjelpemidler.

Sentraliseringsreformer, bompenger, parkeringsavgifter er også forhold som begrenser muligheter for å oppsøke NAV-kontorer o.l.

Det kan også være tilfeller av sykdom, tidlig demens e.l. som også kan sette enkelt ut fra å tilegne seg informasjonen de trenger.

Det at det offentlige har gått over til bruk av nettbaserte løsninger, har skapt et utenforskap for en god del mennesker. Det skaper store utfordringer for enkelte når det gjelder å innhente informasjon og kunnskap.

Derfor bør det være automatikk i at pensjonister og etterlevende får de ytelser man har krav på, og som det er blitt innbetalt trygde- og pensjonsavgifter for. Dersom staten ikke ordner opp i dette, er det grunnlag for å hevde at staten tilegner seg (konfiskerer) andres penger på en uredelig og uriktig måte.

Et par eksempler:

a)

For å få gjenlevendepensjon - må man søke særskilt for å kunne oppnå ytelsen.

b)

De som går av på særaldersgrense, må søke om å få alderspensjon fra folketrygden fra fylte 67 år, eller vil man risikere å gå glipp av den.

Dette handler også om behov for en informasjonsplikt fra det offentlige til hver enkelt, dersom det ikke er mulig å få til ordninger med automatisk tildeling av rettigheter fra det offentlige til den enkelte rettighetshaver. Det handler om å sikre at alle får den informasjonene de trenger i sin livssituasjon.

Det er ganske spesielt når departementet gjennomfører en revisjon av samordningsloven, forskrifter mv – at det ikke blir ryddet opp i forhold som dette.

Det som er saken er at det offentlige besitter - til enhver tid - den informasjonen de trenger ved pensjoneringstidspunktet, eventuelt uføretidspunktet, og/ eller ved endringer i familiesituasjonen (demens/ omsorgsbolig, død osv). Norske borgere skal dermed kunne tilkomme de ytelsene de har krav på i ulike livsfaser uten å gå veien om søknader gang på gang. Hensikten med opprettelsen av NAV er at «brukeren skal behøve å gå inn bare ei dør for å få dekket sine behov». Dette må gjenspeiles vedrørende ytelser.

Skjer det endringer i livssituasjonen og arbeidsforhold, har den enkelte en meldeplikt.

EN GENERELL KOMMENTAR TIL HØRINGSdokUMENTET

Det vises til innledningen i dette dokumentet. Nedenfor stående merknader gjelder gjennomgående til hele høringsdokumentet:

Siden pensjonsreformen ble solgt inn med forutsetninger om at ingen skulle tape på den nye pensjonsreformen utover de hovedprinsippene som er nevnt i innledningen i dette dokumentet (de født etter 1954/ 1963), er det generelle kravet at ingen ytelser eller garantier må svekkes i forhold til de reglene som gjaldt før ny pensjonsreform tok til å virke fra 2012 ved endringer i samordningsloven, forskrifter mv.

Dette som kommentarer til høringsdokumentet.

Jernbanepensjonistenes Forbund

TRYGGHET, VENNSKAP OG SAMMHOLD OGSÅ SOM PENSJONIST

Hjemmeside: <https://www.facebook.com/Jernbanepensjonistene>

Side 6

MERKNADER

Merknad 1

Kravet til et bærekraftig pensjonssystem i form av økonomi er under kraftig press fra EU gjennom EØS-avtalen og Schengen-avtalen (etter 2004).

Globaliseringen av norske arbeidsplasser, norske verdier og virksomheter, og overføre makt og myndighet til EU/ den internasjonale storkapitalen har sin pris. Spesielt fordi skattesystemene er slik innrettet at enkelte av de multinasjonale selskapene knapt betaler skatt til Norge – og dermed bidrar lite til velferdssamfunnet.

I tillegg kommer urettferdige skattesystemer som fremmer kreativ bokføring, skatteplanlegging, skatteflukt, skatteunndragelser (registrere virksomheter i skatteparadis), og med muligheter for opprettelse av NUF-selskaper mv, så er alle disse bidrag til å svekke finansieringen av velferdsstaten. Og det blir ikke bedre når ulike regjeringen selger/ privatiserer lønnsomme offentlige virksomheter - som (tidligere) bidrar med mange midler til å finansiere landets velferdssystemer.

Det må også nevnes at velferdsprofitører og pr- og konsulentbransjene m.fl. har fått temmelig fri adgang til å forsyne seg av felleskapets midler og ressurser.

Fri flyt av gjestearbeidere medfører at norske arbeidstakere (i all hovedsak i ikke-akademiske yrker) erstattes med billigere utenlandsk arbeidstakere - som dermed kan utkonkurrere norske arbeidstakere og norske lønns- og arbeidsvilkår. Og hvor myndighetene i tillegg benytter konkurransevridende tiltak for å gi gjestearbeidere fortrinn. Det vil si at skattesystemet benyttes som belønningssystem – slik at utenlandsk arbeidskraft betaler bare ca ½ skatt i forhold til norske arbeidstakere. Og regjeringen som i disse dager vil gi lavere skatt til gjestearbeidere på midlertidige kontrakter (tilpasset vikar- og bemanningsbyråer).

Se link: <https://www.utrop.no/Nyheter/Innenriks/28329>

Jernbanepensjonistenes Forbund

TRYGGHET, VENNSKAP OG SAMMHOLD OGSÅ SOM PENSJONIST

Hjemmeside: <https://www.facebook.com/Jernbanepensjonistene>

Se link:

<https://www.abcnyheter.no/nyheter/politikk/2018/05/15/195396393/regjeringen-gir-skattelette-til-utlendinger-pa-midlertidig-arbeid-i-norge>

Det innvirker også på velferdsstatens bærekraft at gjestearbeidere som betaler lav skatt til Norge, samtidig etter 3 måneder i Norge får tilgang på velferdsstatens ytelser etter EØS-loven art 29, sitat:

For å gjennomføre den frie bevegelighet for arbeidstagere og selvstendig næringsdrivende skal avtalepartene, i samsvar med bestemmelsene i vedlegg VI, med hensyn til sosial trygghet særlig sikre arbeidstagere og selvstendig næringsdrivende og deres pårørende:

- a) at alle tidsrom som de enkelte nasjonale lovgivninger tillegger betydning for å oppnå og beholde retten til ytelser og for beregningen av dem, blir lagt sammen, og*
- b) at ytelser som tilkommer personer bosatt på avtalepartenes territorium, blir utbetalt.*

Merknad II

Pensjonsreformen er blitt en reform for økte forskjeller. Forskjellene forsterkes også etter at man går ut av arbeidslivet. Reformen er spesielt tilrettelagt for de fleste i akademiske yrker, det vil si lette jobber – og for yrker som ikke er bundet av stillingsvernet i arbeidsmiljøloven på 70 år (2012) – 72 år fra 2015. Og som dermed kan stå lengre i jobb – med alle forutsetninger for å kunne gjøre det.

Arbeidsgiverne, og det offentlige har ikke tatt samfunnsansvaret med å skape flere arbeidsplasser – og i hvert fall ikke med å skaffe/ tilrettelegge for arbeidsplasser for eldre - med flere arbeidsplasser – for å kunne stå lengre i arbeidslivet. Dette er et brudd på forutsetningene for innføring av nytt pensjonssystem hvor også arbeidstakersiden var representert.

Skal alle få muligheten til å tilegne seg en god pensjon, må arbeidet med skape arbeidsplasser til eldre intensiveres!

Merknad III

Den nye pensjonsreformen handler i praksis om å gjøre arbeidstakere i ikke-akademiske yrker, samt trygdede (pensjonister) og stønadsberettigede enda fattigere.

En ting er at arbeidstakere – i all hovedsak – i ikke-akademiske yrker ikke lengre får ta del i reallønnsvekst. En Fafo-rapport – utgitt i 2016 – konkluderer med at lønningene for disse har stått stille siden 2008.

Se link: <https://frifagbevegelse.no/nyheter/lonna-har-statt-stille-i-arevis-for-lavtlonte-i-privat-sektor-6.158.426218.27af845037>

En annen ting er at det nye arbeidslivet innebærer at et stort antall arbeidstakere tilbys bare midler midlertidige ansettelser på nulltimers arbeidskontrakter eller tilsvarende, lave stillingsbrøker/ deltid, eller tilfeldige småjobber via vikar- og bemanningsbyråer o.l. Det gir lav mulighet til pensjonsopptjening.

Kravet må i det minste være at pensjonsopptjeningen starter fra første krone - også for dem i privat sektor. Det er dypt urettferdig at enkelte må ha passert en inntekt på 96.883 kroner pr år, tilsvarende minst 20 prosent stilling for å få rettigheter til OTP.

De politiske kravene om omstillinger, omorganiseringer, privatiseringer, AS-fiseringer mv – handler grovt sett om å kvitte seg med/ støtte ut eldre arbeidstakere i ikke-akademiske yrker, syke og de med nedsatt funksjonsevne (det vil si å ødelegge pensjonsopptjeningsmulighetene og muligheter for en verdig alderdom for eldre arbeidstakere i yrkesgrupper med lavest inntekter). En slik praksis ødelegger mulighetene for opptjening av en god pensjon – og som rammer de over 50 år (20 år før forventet pensjoneringsalder).

Slike omstillinger fremstår som en form for eldrediskriminering, og hvor det offentlige fremstår som verstinger.

NAV er i stor grad bitt en formidlingssentral av billig arbeidskraft til kapitalsterke person – under dekke av arbeid for trygd – og for å skjule den

Jernbanepensjonistenes Forbund

TRYGGHET, VENNSKAP OG SAMMHOLD OGSÅ SOM PENSJONIST

Hjemmeside: <https://www.facebook.com/Jernbanepensjonistene>

reelle arbeidsledigheten i Norge. Og det forhindrer selvsagt en anstendig pensjonsopptjening av pensjoner for mange. Slik som «Tina» som fikk 16 kroner timen for å jobbe på Rema 1000.

Se link: <https://www.tv2.no/a/7957062>

TV 2 avdekket for øvrig i 2017 at den reelle arbeidsledigheten i Norge ligger på ca 7,8%. Det betyr at NAV bidrar i stor grad til fattigdom i Norge – og ødelegge for muligheter til å få en god pensjonsopptjening.

Se link: <https://www.tv2.no/a/8879865>

Merknad IV

I 2005, da pensjonsreformen ble vedtatt innført, hadde hovedandelen av arbeidstakere i ikke-akademiske yrker i det offentlige pensjonsordninger i Statens Pensjonskasse eller KLP. Pensjoner som pr definisjon er en del av lønna, og som arbeidstakerne trekkes 2% i egenandel på for å opparbeide seg rettigheter til – i tillegg til den tariffestede delen som innbetales av arbeidsgiver.

Ulike regjeringer har bidratt til å privatisere, AS-ificere, sette ut oppdrag på anbud mv – jf EØS-loven - - som nevnt for arbeidstakere i all hovedsak i ikke-akademiske yrker. Det har medført at mange arbeidstakere har gått fra ytelsesbaserte pensjonsordninger over til langt dårligere innskuddsbaserte pensjonsordninger. Flere kan vente seg slik endringer i pensjonsforhold i fremtiden - dersom Norge ikke sier opp EØS-avtalen. Mange av disse arbeidstakerne vil i dag føle seg lurt – når de må over på dårligere pensjonsordninger. Det var ikke en slik utvikling de ble forespeilet da de var med på å godta den nye pensjonsreformen.

Merknad V

Når de som er født etter 1953, eller etter 1964, leser at, sitat «*En pensjon på 350 000 kroner i 2014 har tapt kjøpekraft tilsvarende 34 000 kroner i perioden til og med 2018*», og helt eller delvis skal over på ny pensjonsordning jf merknad IV over (skifte av selskapsform/

Jernbanepensjonistenes Forbund

TRYGGHET, VENNSKAP OG SAMMHOLD OGSÅ SOM PENSJONIST

Hjemmeside: <https://www.facebook.com/Jernbanepensjonistene>

pensjonsordning) - så skaper stor usikkerhet knyttet til verdien av innbetalt trekk til innskudds- og/ ytelsesbasert pensjonsordning.

Eksempel: En person født i 1964. Vedkommende har tjent opp 30 år i Statens Pensjonskasse i 2018, og går over til en ytelsesbasert pensjonsordning i en alder av 54 år. Vedkommende får i ny pensjonsordning en innskuddsbasert ordning eksempelvis på 5%. Vedkommende forventes at skal jobbe til fylte 70 år (eller kanskje 72 år – som det er fremmet forslag om). Det vil si 16 år igjen til pensjoneringsalder. Når man kjenner virkningen av at skal trekkes 0,75% ved hver G-regulering (siden 2014), ved siden av utslagene av generell pris- og lønnsvekst mv – ser ikke utviklingstrekkene særlig lyse og/ eller betryggende ut for mange av våre fremtidige pensjonister.

Mange frykter at det går i retning av et system med minstepensjonisttilværelse for stadig flere. Og det oppleves som diskriminerende når man ser hva slags pensjonsavtaler flere ledere og direktører forhandler seg frem til og får gjennomslag for med det offentlige og politikernes velsignelse.

Saken handler om å bygge tillit til det nye pensjonssystemet. Den målsettingen fremstår som ganske usikker slik pensjonssystemene utvikler seg i etter at pensjonsreformen ble vedtatt innført i 2005.

Med overgang til innskuddsbaserte pensjonsordninger, overføres også risikoen fra stat og kommuner over til den enkelte arbeidstaker. Det er en risiko i seg selv.

.....

Summen av ovenfor nevnte er at pensjonsreformen et klassesamfunn, økte forskjeller, og masseproduserer pensjonister som får svært lave ytelser i fremtiden. Det er uakseptabelt i et velferdssamfunn som alle har et kollektivt ansvar for at er og skal være bærekraftig.

Jernbanepensjonistenes Forbund

TRYGGHET, VENNSKAP OG SAMMHOLD OGSÅ SOM PENSJONIST

Hjemmeside: <https://www.facebook.com/Jernbanepensjonistene>